

1 Koja stvarna prava prema pravu ove države članice mogu proizići iz nasljeđivanja?**1. Vlasništvo**

Nasljednik stječe vlasništvo nad ostavinom automatski po smrti oporučitelja. Ostavina je skup prava, materijalne imovine, tražbina i obveza pokojnika u trenutku njegove smrti koje ne prestaju smrću. Sve je to samorazumljivo u mađarskom pravu; konkretno, u odredbama Građanskog zakonika o nasljednom pravu pojmovi „ostavina pokojne osobe” i „imovina” upotrebljavaju se kao sinonimi. Imovina nije ništa drugo nego materijalna imovina, pravo ili tražbina (knjiga 8. članak 1. Građanskog zakonika). Imovina je skup sve takve imovine. U slučaju posebnog legata (*legatum vindicationis*) legatar stječe vlasništvo (izravno od pokojnika) nad imovinom koja je predmet legata.

2. Plodouživanje

U skladu s mađarskim pravom, ako je pokojnik iza sebe ostavio potomke i nadživjeloga bračnog druga (u slučaju zakonskog nasljeđivanja), nadživjeli bračni drug ima pravo na doživotno plodouživanje u pogledu određene imovine koja pripada ostavini, to jest stambenog objekta u kojem je živio zajedno s pokojnikom i

pokućstva i uređaja koji pripadaju tom stambenom objektu (knjiga 7. članak 58. stavak 1. točka (a) Građanskog zakonika).

Opća pravila o plodouživanju u okviru građanskog prava primjenjuju se analogijom na suštinu prava nadživjeloga bračnog druga na plodouživanje („pravo udovca/udovice”) (poglavlje XXX. Građanskog zakonika). Plodouživanje je jedno od takozvanih ograničenih stvarnih prava. Nositelj prava plodouživanja može posjedovati, upotrebljavati, iskorištavati i ubirati prihode materijalne imovine koja je u vlasništvu druge osobe. Prava nositelja prava plodouživanja i dalje su neizmijenjena bez obzira na sve promjene identiteta vlasnika (knjiga 5. članak 147. stavci 1. i 2. Građanskog zakonika).

Oporučitelj isto tako može u svojoj oporuci uspostaviti pravo plodouživanja na imovini.

2 Jesu li ta stvarna prava upisana u upisnik prava na nepokretnoj ili pokretnoj imovini i, ako jesu, je li takav upis obavezan? U koje se upisnike ta prava upisuju i koji su zahtjevi za upis te koji je postupak upisa?

Ta su prava navedena u registru nekretnina (ili u drugim javnim registrima). Upis tih prava u registar obavezan je.

Ako je posljedica nasljeđivanja vlasništvo ili plodouživanje, javni bilježnik koji vodi postupak sudskog potvrđivanja oporuke u Mađarskoj kontaktira s domaćim tijelom koje vodi registar nekretnina ili registre bilo koje druge imovine kako bi se ta prava upisala. U takvim slučajevima javni bilježnik tom tijelu šalje odluku o potvrđivanju oporuke (nakon što postane pravomoćna) (članak 91. stavak 2. Zakona XXXVIII. iz 2010. o postupku sudskog potvrđivanja oporuke (*hagyatéki eljárásról szóló 2010. évi XXXVIII. tv.*). Odluka javnog bilježnika o potvrđivanju oporuke služi kao osnova za upis.

Suprotno tomu, ako je postupak sudskog potvrđivanja oporuke proveden u drugoj državi članici, korisnik (nasljednik, legatar) mora sam poduzeti radnje za upis prava. U takvim slučajevima korisnik bi trebao podnijeti zahtjev za upis izravno mađarskom tijelu koje vodi predmetni registar (na primjer, zemljišne knjige).

Glavni su javni registri u kojima se navodi vlasništvo određene imovine sljedeći:

– *registar nekretnina*

vodi ga: zemljišnoknjižni odjel

predmet registra: nekretnine

pravila: Zakon CXL. iz 1997. o upisu nekretnina u registar (*az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI törvény*) (vidjeti članak 16. Zakona)

– *Nacionalni registar zrakoplova (Magyarország Légijármű Lajstroma)*

vodi ga: Ured za zrakoplovstvo Nacionalnog tijela za promet (*Nemzeti Közlekedési Hatóság Légügyi Hivatal*)

predmet registra: civilni zrakoplovi

pravila:

članak 12. Zakona XCVII. iz 1995. o zračnom prometu (*a légiközlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény*)

članak 5. Vladine uredbe br. 141/1995 od 30. studenoga 1995. o provedbi Zakona XCVII. iz 1995. (*Korm. rendelet a légi közlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény végrehajtásáról*) o zračnom prometu (*a légiközlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény*)

– *registar plovila*

vodi ga: Ministarstvo nacionalnog razvoja i Državni ured Glavnog grada Budimpešte u svojstvu tijela nadležnih za vodni promet

predmet registra: plovila (ploveći uređaji, konstrukcije i oprema prikladni za vodni promet, rad na vodi i obavljanje srodnih djelatnosti)

pravila:

članci od 7. do 15., a posebno članak 11. stavak 3. Zakona XLII. iz 2000. o vodnom prometu (*a víziközlekedésről szóló 2000. évi XLII. törvény*)

Vladina uredba br. 198/2000 od 29. studenoga 2000. o upisu plovila u registar (*az úszólétesítmények lajstromozásáról szóló 198/2000. Korm. rendelet*)

– *registar vozila*

vodi ga: Ministarstvo unutarnjih poslova (Državni ured nadležan za registre) u svojstvu tijela za registraciju cestovnih vozila

predmet registra: cestovna vozila

pravila:

Zakon LXXXIV. iz 1999. o evidenciji cestovnog prometa (*közúti közlekedési nyilvántartásról szóló 1999. évi LXXXIV. törvény*), a posebno članak 9.

– *poslovni registar:*

vodi ga: regionalni sud u svojstvu suda upisa u registar

predmet registra: poduzeća (poduzeće je pravni subjekt osnovan u svrhu obavljanja poslovnih djelatnosti na komercijalnoj osnovi upisom u poslovni registar), koja konkretno obuhvaćaju trgovačka društva, zadruge, mađarske podružnice stranih poduzeća, europska gospodarska interesna udruženja, europske zadruge, trgovce pojedince itd.

pravila: Zakon V. iz 2006. o informacijama o javnim društvima, upisu društava u registar i postupku likvidacije (*a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény*), a posebno članci 24. i 25.

3 Koji su učinci povezani s upisom stvarnih prava?

1. Upis vlasništva u registar

U načelu se vlasništvo nekretnine u okviru mađarskog prava može steći samo upisom u registar nekretnina; drugim riječima, upis vlasništva u registar nekretnina ima konstitutivni učinak (zasniva se pravo) (načelo upisa u registar).

Međutim, u pravu postoji iznimka u nekoliko slučajeva, a jedna je iznimka nasljeđivanje. U mađarskom pravu primjenjuje se načelo nasljeđivanja *ipso jure*. To znači da nasljednik stječe ostavinu isključivo na temelju zakona otvaranjem postupka nasljeđivanja, bez prihvaćanja ili bilo kojeg drugog pravnog akta (knjiga 7. članak 87. Građanskog zakonika). Stoga u slučaju nasljeđivanja nasljednik stječe vlasništvo u trenutku otvaranja postupka nasljeđivanja ili smrti pokojnika. Upis vlasništva stečenog nasljeđivanjem u registar nekretnina stoga ima samo *deklaratorni učinak*. Isto se primjenjuje i na stjecanje imovine na temelju posebnog legata (*legatum per vindicationem*).

Zbog načela nasljeđivanja *ipso jure* upis vlasništva u javne registre druge imovine isto tako ima deklaratorni učinak ako do promjene vlasnika dolazi zbog nasljeđivanja.

2. Upis plodouživanja u registar

Pravo plodouživanja nadživjelog bračnog druga (pravo udovice/udovca) proizlazi iz primjene prava. S obzirom na to, upis plodouživanja u registar nekretnina (slično upisu vlasništva stečenog nasljeđivanjem) ima deklaratorni učinak; stoga se samo pravo ne zasniva upisom.

U skladu s knjigom 5. člankom 146. stavkom 2. Građanskog zakonika ako plodouživanje nastalo na temelju zakonodavstva nije upisano u registar nekretnina, to se pravo može izvršiti samo u odnosu na stjecatelja imovine koji postupka u lošu vjeri ili stjecatelja koji nije izvršio nikakvu protučinidbu za tu imovinu. Stoga, da bi pravo nositelja prava plodouživanja na nekretnini bilo u potpunosti zaštićeno u okviru građanskog prava, potrebno ga je upisati u registar nekretnina čak i ako je to pravo nastalo primjenom prava (a ne upisom).

4 Postoje li posebna pravila ili posebni postupci za prilagodbu stvarnog prava koje pripada određenoj osobi prema pravu mjerodavnom za nasljeđivanje ako takvo stvarno pravo ne postoji u pravu države članice u kojoj se ta osoba na njega poziva?

Da.

Ako korisnik na kojeg se odnosi nasljedna stvar (na primjer, nasljednik ili legatar) želi u Mađarskoj izvršiti stvarno pravo nastalo nasljeđivanjem, koje nije dopušteno mađarskim zakonodavstvom o registru nekretnina (ili drugom registru u predmetnom slučaju), postupak na temelju članka 31. Uredbe (prilagodba stvarnih prava) obavlja se odvojeno. Taj se postupak naziva „postupak prilagodbe”, a uređen je Zakonom LXXI. iz 2015.

Postupak prilagodbe izvanparnični je postupak za koji su nadležni sudovi. Budući da je za primjenu članka 31. Uredbe potrebno posebno stručno znanje, samo jedan sud (Središnji okružni sud u Budimu (*Budai Központi Kerületi Bíróság*) koji djeluje u Budimpešti) djeluje kao prvostupanjski sud za cijelo državno područje Mađarske. Taj sud odlučuje o pitanjima o tome koje se drugo pravo može upisati umjesto predmetnoga stranog prava (ili najbliže jednakovrijedno pravo poznato u okviru mađarskog prava u smislu njegove suštine i svrhe). Odluka suda obvezujuća je za podnositelja zahtjeva.

Osoba na koju se nasljedstvo odnosi (na primjer, nasljednik ili legatar) ne pokreće sama taj postupak prilagodbe kao podnositelj zahtjeva. Tijelo koje vodi javni registar (kao što su zemljišne knjige) i pred kojim se vodi postupak upisa (glavni postupak) pojavljuje se pred sudom u svojstvu podnositelja zahtjeva. Sud tijekom svojeg postupka proučava strano zakonodavstvo o predmetnom stranom pravu. Sud samostalno osigurava utvrđivanje prirode stranog prava, ali isto tako može od osobe na koju se nasljedstvo odnosi zatražiti da priloži sve informacije i dokumente o značenju toga stranog prava kojima raspolaže.

U suprotnom, sud svoju odluku donosi samo na temelju dokumenata i ne izvodi druge dokaze (na primjer, od svjedoka).

Podnositelj zahtjeva (tijelo koje vodi predmetni registar) i osoba na koju se odnosi nasljedna stvar mogu podnijeti žalbu protiv odluke Središnjeg okružnog suda u Budimu. Žalba se mora uputiti regionalnom sudu i podnijeti sudu koji je donio odluku. O žalbi odlučuje Regionalni sud Glavnog grada Budimpešte.

Troškove tog postupka snosi osoba na koju se odnosi nasljedna stvar i mora ih platiti u samom glavnom postupku (tj. u postupku pred tijelom koje vodi registar).

Posljednji put ažurirano: 15/01/2024

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.